

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: Bc. Helena Hrušová, DFUn

Název práce: František Dvořák (1932-1986). Význam díla v kontextu doby.

Doporučuji práci k obhajobě

Oponent práce: Mgr. Filip Hotový Ph.D.

Helena Hrušová zaměřením své diplomové práce naplňuje základní očekávání, která lze na odborný záměr tohoto druhu klást. Pečlivě a systematicky (navíc již od své bakalářské práce) se zabývá zdánlivě okrajovým tématem, které však dovedně zasazuje do kontextu umělecko-historického i teoretického a takto jej osvětluje jako téma nezaslouženě opomíjené a nedocenené.

Předmětem zájmu diplomové práce je zde volná i zakázková tvorba nepříliš známého českobudějovického fotografa Františka Dvořáka. V procesu bádání je nutno ocenit autorčin entuziasmus a osobní nasazení, o němž svědčí nejen práce s méně známou a citovanou odbornou literaturou (vedle samozřejmého povědomí o oborově ukotvených tuzemských titulech a autorech jako např. Mrázková, Birgus, Pospěch, Císař), nýbrž i studium archiválií a metoda osobních rozhovorů s pamětníky a fotografovou rodinou. O to je autorčino úsilí cennější, neboť nalézt fundovanou osnovu a strukturu textu není zdaleka tak jednoduché, jako v případě studií o autorech, kteří patří do všeobecného a již nějakým způsobem ustáleného kánonu. Helena Hrušová se proto neustále pohybuje na tenké hraně mezi vyprávěním o velkých dílech fotografie a strategiích fotografické tvorby a snahou tyto komparovat s dílem fragmentárním, dochovaným v rodinném archivu, maketách, vzpomínkách na autorské záměry apod. Tento střet velkých a malých dějin bývá živnou půdou pro velmi zajímavé sondy do jejich korelativních průniků.

A zde se právě skrývá i řada nástrah a obtížných autorských rozhodnutí stran strategie nastolování tezí a argumentace. Slabinou diplomové práce (ale je to slabina pochopitelná, jak vyplývá z výše uvedeného) je dle mého názoru právě její struktura a ne zcela funkční snaha za každou cenu vést filiace s velkými výkony fotografického umění s tvorbou Františka Dvořáka. Zejména ve světovém kontextu s odkazy na piktorialismus, surrealismus, Neue Sachlichkeit apod. je pojednané téma ve druhé části na s. 15-26 a v dalších částech (občas se vynořujících z textu) velmi reduktivní a z hlediska celkového vyznění práce nadbytečné. Z tohoto pohledu

vyznívá i skok do příkladů meziválečného tuzemského piktorialismu spíše rozpačitě, neboť nereflektuje vývoj a podhoubí tohoto „stylu“ a jeho postupné fotografické moudření od Robinsona, Emersona, Steichena po Stieglitze. Obdobně je tomu i u zmínek o surrealismu, které se zjednodušeně orientují na tvorbu Man Raye či Emily Medkové. Je pochopitelné, že autorka se snaží nalézat latentní a často exaktně nedoložitelné inspirace Františka Dvořáka ve zmíněných zásadních fotografických proudech a obdobích (možná vedené rozhovory mohly prozradit i některé jasné inspirační zdroje a vzory). Nicméně tato strategie pokulhává ve střetu mezi polohou ponoru do díla a dobového kontextu konkrétního autora a polohou letmého až povrchního přehledu vývoje fotografie v určitých zlomových obdobích.

Za nejzajímavější části považuji právě pak pasáže, kde se autorka věnuje jednotlivým souborům a nezveřejněným tematickým publikacím Františka Dvořáka v kapitolách 3.1.5 – 3.3. Velmi dobré je i zamyšlení nad kontrastem mezi kvalitou fotografií v oficiálně vydaných publikacích a naopak v autorských maketách a tematických celcích. Možná by proto bylo lépe, kdyby Helena Hrušová osnovu své práce místo chronologie postavila přímo na prezentaci jednotlivých silných cyklů a ne-publikací Františka Dvořáka včetně obrázků přímo v těle textu (případně podle nich i členila kapitoly) a od nich pak vedla příležitostné srovnávací paralely do oblastí dějin světové fotografie, inspiračních zdrojů tuzemských apod. Lépe by tak vyniklo, které konkrétní umělecké strategie jsou u Dvořáka inspirovány poetikou všedního dne, surrealistickým odkazem, novou věcností, straight photography, sociálním dokumentem, informelem apod. a proč.

Přes výše uvedené připomínky však považuji rámeček autorčina zkoumání za vydařený a její výkon za velmi poctivý. Je nám zapotřebí odvážných badatelů, kteří vykračují z komfortní zóny osvědčených děl a subverzivně narušují domnělou neměnnost ustálených kánonů. Byť dílo Františka Dvořáka nemá své pevné místo v přejímaných dějinách československé fotografie, dozajista do nich patří jako součást živého proudu tvorby spolu s dalšími talentovanými fotoamatéry či poloprofesionály. A toto téma by se slušelo rozvíjet i nadále.

Otázky do diskuze: Uvažuje Helena Hrušová o dalším odborném angažmá na poli dějin a teorie fotografie? Rýsuje se jí nějaké zajímavé nové téma nebo rozšíření záběru?

Navrhovaná klasifikace:

výborně

.....

Podpis oponenta práce

V Javorníku dne 25.8.2023

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	----------------	-------------	-------	-----------

